

TORNAR A SER EUROPA

Raül Romeva

CONSELLER D'AFERS EXTERIORS, RELACIONS
INSTITUCIONALS I TRANSPARÈNCIA

Fa 25 anys, Europa va passar per una crisi similar a la què està vivint actualment el continent. Els Balcans van ser llavors l'escenari d'un dels episodis més foscos de la història europea. Milers de persones van haver de fugir de casa seva, i van haver de veure com el silenci d'Europa els feia fora també de les fronteres del continent.

Aquella crisi va ser doble per a Europa. No només pel fet en si que havia d'afrontar, un drama humà sense precedents, sinó també per la manera com va acabar fent-ho. No es va saber donar la resposta adequada a les tràgiques circumstàncies, però, sobretot, no es va saber donar una resposta humana que anés més enllà de polítiques i fronteres.

La Mediterrània, doncs, ha estat històricament marcada per dinàmiques de conflicte i cooperació. És la mateixa Mediterrània que representa ara un espai de confluència també per als que fugen de violències properes o llunyanes: Síria (per descomptat) o Líbia, però també Sudan del Sud, Eritrea, Nigèria, Pakistan i tants altres.

Amb aquest nou escenari, Europa té una oportunitat única per reeixir i anar molt més enllà dels intercanvis econòmics i comercials, sent de debò un projecte atractiu per al conjunt de la ciutadania. Una Europa solidària i justa, unida i diversa, plural i profundament democràtica, que demostrï el seu esperit obert, la seva voluntat de llibertat; i, sobretot, la seva capacitat per a la humanitat.

Ara bé, ¿de quina manera s'ha gestionat, ara com ara, la situació desesperada que s'està vivint a les nostres costes? Resseguint la seqüència dels acords presos els darrers mesos, el balanç no és esperançador. Tot el contrari.

El setembre de 2015 es va acordar acollir i redistribuir entre els diversos estats membres fins a 120.000 refugiats en el termini de 2 anys, una xifra absolutament insuficient. En aquest acord, per cert, Espanya es comprometia a acollir-ne 15.000, un compromís que desitgem que aviat es pugui concretar. I després s'arribà als acords del mes de març amb Turquia, que van despertar tota mena d'alarmes ja que no semblaven a l'alçada dels valors fundacionals del projecte europeu. Un senyal d'alerta que encara avui ens hauria d'inquietar.

La situació és complexa i no s'està sabent gestionar com caldria. I, si no s'estan trobant les respostes adequades, és també per la feina que no s'ha fet durant els últims anys. Fa temps

Amb aquest nou escenari, Europa té una oportunitat única per reeixir i anar molt més enllà dels intercanvis econòmics i comercials, sent de debò un projecte atractiu per al conjunt de la ciutadania.

que sabem que cal modificar el “sistema Dublín” sobre asil. De fet, el Parlament Europeu ja va identificar l'any 2009 allò que calia corregir d'aquest sistema: les discrepàncies nacionals en el nivell de protecció i el criteri de primer país d'entrada; justament dues qüestions que han contribuït al caos actual. Però les solucions no han avançat, mentre que el temps i la violència en països com Síria o Líbia sí que ho han fet.

Des de Catalunya, estem convençuts que aquesta crisi humanitària s'ha de respondre des de la solidaritat. I que cal acompanyar aquesta resposta amb una política compromesa amb la prevenció i resolució de conflictes.

Això passa per assumir plenament que l'atenció als refugiats és un imperatiu ètic, però també legal. Allà on estiguem presents hem de defensar la necessitat d'establir vies d'entrada legals, segures i gratuïtes, per a les persones que busquen la protecció d'Europa per tal que els seus drets siguin respectats en origen, trànsit i destí.

I davant de veus euroescèptiques que també proliferen, cal que siguem clars: no existeix una solució unilateral; la solució és més Unió Europea, és a dir una Europa més solidària i més responsable.

Aquí tenim molt a dir-hi com a catalans per la nostra tradicional implicació, especialment des de la societat civil, en l'àmbit de la cooperació. Es tracta d'un tret distintiu del nostre país, pel qual hem estat coneguts i reconeguts arreu del món.

Davant d'aquesta crisi humanitària, Catalunya ha optat per ser activa i proactiva i per comportar-nos com l'Estat que volem ser, sense excuses ni falses comoditats competencials. Ara bé, cal que tota la resta d'actors també es mobilitzin, especialment els Estats que, com l'espanyol, no poden romandre passius i insensibles al clam general per millorar les condicions de les persones refugiades i que hauria de concretar-se en dos sentits: en una acollida coherent amb

El Parlament Europeu ja va identificar l'any 2009 allò que calia corregir del sistema de Dublín: les discrepàncies nacionals en el nivell de protecció i el criteri de primer país d'entrada.

la condició de les persones refugiades, que busquen protecció davant de la violència, i amb un esforç per avançar en la resolució dels conflictes en els llocs d'origen, de manera que no calgués fugir-ne.

Es tracta, per tant, d'actuar tan enèrgicament sobre les causes que empenyen milers de persones a trucar a la porta d'Europa en cerca de protecció com sobre la gestió d'aquesta arribada a les nostres terres. Perquè la millor política d'asil és que no hi hagi necessitat de demanar asil.

Fem-la. Posem-la en marxa. Aquesta és una crisi humanitària que ha de ser resposta des de l'obligació moral i el compromís absolut amb els Drets Humans. I ja hi ha exemples de polítiques possibles, efectives i inclusives: només cal voluntat d'aplicar-les.

A Catalunya estem convençuts de voler aplicar-les. Podem contribuir al foment de la cultura de pau i, des de la nostra acció de govern, tenim el compromís de treballar al costat dels nostres socis europeus i conjuntament amb la societat civil i els centres de recerca catalans en la resolució de conflictes armats, el foment del diàleg i la mediació.

Sí, atendre les persones que ho necessiten era una obligació fa 25 anys als Balcans i és una obligació ara mateix a les nostres fronteres comunitàries. Només cal voler atendre-les; només cal una Europa que vulgui tornar a la fortalesa dels seus valors fundacionals. Només cal una Europa que vulgui tornar a ser Europa.